

Notitie

FORUM STANDAARDISATIE 10 maart 2021 Agendapunt 2 OBDO en Forum Standaardisatie

Nummer: FS 20210310.2

Aan: Forum Standaardisatie

Van: Bureau Forum Standaardisatie

Datum: 17 februari 2021

Versie: 1.0

Bijlagen: C. Eindrapport Ontwikkeling van Nederland op het gebied van eOverheid
D. Overzicht Kamerstukken december 2020- heden
E. Agendapunt Standaardisatie OBDO 20 januari 2021

Samenvatting

Ter kennisname

- A. Stand van zaken n.a.v. kamerbrief over rapport inventarisatie standaardisatie
- B. Opzet aanpak dossier semantiek + werkconferentie
- C. Eindrapport Ontwikkeling van Nederland op het gebied van eOverheid
- D. Overzicht Kamerstukken december 2020 - heden
- E. Terugkoppeling OBDO 20 januari 2021: agendapunt Standaardisatie

Ter kennisname

Ad A. Stand van zaken n.a.v. kamerbrief over rapport inventarisatie standaardisatie

[geen bijlage]

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om kennis te nemen en desgewenst het toelichten van het volgende:

Met zijn reactie op het rapport Inventarisatie Standaardisatie ([kamerbrief](#)) zette het kabinet, in lijn met de maatschappelijke doelstellingen voor burgers en bedrijven zoals verwoord in NLDigibeter, een aantal acties in gang. Het Forum Standaardisatie is een van de partijen die door Knops gevraagd is om in dit kader een inspanning te leveren om het gebruik van open standaarden verder te bevorderen. De stand van zaken van deze acties treft u hieronder aan.

1. Werkconferentie organiseren

Wie: Forum Standaardisatie

Wanneer: Tweede helft van 2021

Stand van zaken: Conferentie heeft niet plaatsgevonden in 2020. Ingezet wordt op een werkconferentie in de tweede helft van 2021. De keuze tussen een webinar of fysieke bijeenkomst is afhankelijk van de maatschappelijke ontwikkelingen. De levensgebeurtenis 'van werkloosheid naar werk' (zie onder 3) zal een centrale rol vervullen op de conferentie.

2. Met experts en ketenpartners onderzoeken welke aanpak het meest geschikt is om de naleving van de digitoegankelijkheidsvereisten door overheidsinstanties makkelijker te maken. Plus vertaling toegankelijkheidsspecificatie naar Nederlands.

Wie: BZK i.s.m. experts en ketenpartners

Wanneer: Uiterlijk begin 2020. Vertaling: uiterlijk Q1 gereed.

Stand van zaken: Gereed. Er is een online invulhulp voor toegankelijkheids-verklaringen en er is een officiële Nederlandse vertaling van WCAG 2.1.

3. Samen met stakeholders de kansen van standaardisatie van begrippen in kaart brengen aan de hand van levensgebeurtenis 'van werkloosheid naar werk'

Wie: Forum samen met relevante partijen uit OBDO

Wanneer: Start begin 2021

Stand van zaken: De vacature is ingevuld door Reindert Gerding. Voor deze specifieke levensgebeurtenis hebben twee gesprekken plaatsgehad met Mens Centraal. In maart organiseert Mens Centraal een focusbijeenkomst om de afbakening van het project rond deze levensgebeurtenis te bepalen. De hele keten wordt hier bij elkaar gebracht. BFS sluit als partner

hierbij aan om de kansen voor (semantische) standaardisatie voor het voetlicht te brengen. Samenwerking op de levensgebeurtenis brengt ook kansen voor samenwerking op de hierboven onder 1 benoemde conferentie. Reindert Gerding presenteert deze Forum vergadering de opzet van de aanpak..

4. Uitwerken hoe de samenwerking tussen overheden om te komen tot eenduidige digitale dienstverlening vormgegeven kan worden en welk ambitieniveau daarbij passend is.

Wie: BZK (trekker) samen met Expertgroep Gebruiker Centraal, programma Mens Centraal, Forum Standaardisatie en andere relevante partijen

Wanneer: Start begin 2020, streven gereed eind 2020, verlengd tot eind 2021.

Stand van zaken: Uit oogpunt van standaardisatie denkt het Forum mee met de 'longlist' aan levensgebeurtenissen van Mens Centraal. Gebruiker Centraal maakt samen met BZK een beleidsnota op voor de inzet van NL Design Systems. De nota toetsingskader voor NL Design Systems is nog gaande. BZK bespreekt intern 1overheid met advies van het Forum op het gebied van herkenbare websites en veilig webverkeer (toevoeging van echtheidskenmerken, toevoeging van informatieveiligheidsstandaarden aan e-mail, controleerbare en - bij voorkeur herkenbare - overheidsdomeinnamen, centraal domeinnaambeheer en uniforme domeinnaam extensies). Ook de inspiratie van Single Digital Gateway (het recht op het eenmalig aanleveren van gegevens) wordt hierin meegenomen.

5. Een handreiking maken met 'beste overwegingen' voor de verschillende situaties van publiceren van informatie en de daarbij horende standaarden, zoals PDF en HTML.

Wie: Forum in overleg met Open State Foundation

Wanneer: Gestart medio 2019, streven gereed medio 2020.

Stand van zaken:

1) Practices digitaal toegankelijk publiceren beschikbaar op community site digitaaltoegankelijk.pleio.nl. Digitaal magazine daarover is gepubliceerd (zie <https://magazine.forumstandaardisatie.nl/digitale-toegankelijkheid-in-de-praktijk/digitale-toegankelijkheid>)

2) Website met keuzehulp voor meest passende documentformat. Vertraagd door COVID-19 gerelateerde problemen bij de OpenState Foundation die deze website en keuzehulp in onze opdracht ontwikkelt. We verwachten het resultaat nu Q2 2021.

6. Aandacht voor standaardisatie meenemen in evaluatie van de governance van de digitale overheid.

Wie: BZK

Wanneer: Evaluatie gestart oktober 2019, verwachting voorjaar 2020 afgerond.

Stand van zaken: In de zomer van 2020 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie van de governance en financiering van de GDI.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/07/13/kamerbrief-met-reactie-op-rapporten-over-governance-en-financiering-generieke-digitale-infrastructuur-gdi>

7. Onderzoeken hoe consultaties van standaarden een breder publiek kunnen bereiken.

Wie: Forum

Wanneer: Gestart augustus 2019, streven gereed voorjaar 2020.

Stand van zaken: Voltooid. Openbare consultaties voor de lijsten worden vanaf nu altijd gedaan op <https://internetconsultatie.nl>. Dit zorgt voor overheidsbrede zichtbaarheid en levert meer reacties op dan voorheen, toen we de openbare consultaties alleen op de website van het Forum Standaardisatie publiceerden.

8. Met Audit Dienst Rijk overleggen over prioritering van het auditen op open standaarden.

Wie: BZK i.o.m. ADR

Wanneer: Gesprekken hebben plaatsgevonden.

Stand van zaken: Er heeft een aantal overleggen met ADR plaatsgevonden. OS beter op netvlies. Niet voldoen aan ptolu zal niet leiden tot afkeurende verklaringen. Met MinFIN contact om departementen te wijzen op ptolu-verplichting in jaarverslag. In de nieuwe RBV 2021 is de open standaarden tekst aangescherpt om meer aandacht te vragen voor uitleg een afwijking. *Open standaarden en open source software: Dit onderwerp wordt in deze paragraaf alleen vermeld indien is afgeweken (het 'comply of explain'-beginsel) van artikel 3, eerste lid van de bijlage Instructie rijksdienst inzake aanschaf van ICT-diensten en ICT-producten. De Tweede Kamer wil dat de overheid meer gebruik maakt van open standaarden en open source software wanneer sprake is van de aankoop, inhuur en ontwikkeling van ICT-diensten of producten van € 50.000 of meer. De Instructie rijksdienst schrijft voor dat in beginsel gebruik wordt gemaakt van open standaarden van de lijst van het Forum Standaardisatie (www.forumstandaardisatie.nl). Valide afwijkingsgronden zijn opgenomen in de Instructie rijksdienst. Als er sprake is van afwijking van de Instructie rijksdienst dan wordt dit gemotiveerd aangegeven komende aanpassing van de RBV wordt ingezet op een aangescherpte tekst om meer aandacht te vragen voor uitleg bij afwijking. [Rijksbegrotingsvoorschriften 2021 \(rijksfinancien.nl\)](https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/01/28/rijksbegrotingsvoorschriften-2021-rijksfinancien).*

9. Verkennen hoe het gebruik van informatieveiligheids-standaarden in de reguliere informatieveiligheids-, bedrijfsvoerings- en controlprocessen kan worden versterkt.

Wie: BZK i.o.m. andere relevante partijen

Wanneer: Start begin 2020, streven gereed medio 2020.

Stand van zaken: Binnen BZK hebben verkennende gesprekken plaatsgevonden en deze gesprekken worden in 2021 voortgezet.

10. Analyse maken naar oorzaken waarom open standaarden niet altijd worden toegepast.

Wie: Forum

Wanneer: Start begin 2020, streven gereed Q1 2020.

Stand van zaken: Op 2 september is een tussentijdse update gedaan en op de decembervergadering wordt de analyse opgeleverd.

11. Verkennen welke mogelijkheden er zijn binnen het bestaand instrumentarium om het gebruik van open standaarden te vergroten.

Wie: BZK i.o.m. opdrachtgevers en inkopers

Wanneer: Start nog dit jaar, streven gereed eind 2020.

Stand van zaken: Met BZK/DO. i.o. is het IMO (het overleg van de directeurs van de inkoop uitvoeringsorganisaties) en de NORA (Nederlandse Overheid Referentie Architectuur) bezocht. Door de pandemie zijn de verkennende gesprekken verder 'on hold' gezet. Verwachting is in het IMO in 2021 nog een keer terug te komen met de resultaten van de Monitor van 2020 en een presentatie van de Beslisboom. Ook zal dan de vraag weer - en nu dringender - worden voorgelegd hoe de aandacht voor open standaarden in de processen verankerd kan worden.

Daarnaast heeft BFS in september voor tachtig deelnemers een Webinar over de Beslisboom gehouden i.s.m. de HIS en in oktober een presentatie voor een inkoopafdeling van de Belastingdienst. In november toonde BFS een video van de Beslisboom op onze digitale stand bij het ECP-jaarfestival.

Daarnaast zijn open standaarden opgenomen in CIP ICO wizard en eerder in de BIO. Staan nog aantal gremia op planlijst (zoals geaccordeerd in OBDO). Verder poging om ptolu of digitoegankelijk op te nemen in revisie van ARBIT.

Ad B. Opzet aanpak dossier semantiek + werkconferentie

[geen bijlage]

In de Kabinetsreactie Inventarisatie Standaardisatie van 15 november 2019 is door de Minister van BZK toegezegd:

*... "In sommige gevallen kan de complexiteit die is ontstaan in regelingen en toepassingen, ertoe leiden dat er voor hetzelfde begrip verschillende definities ontstaan. Het kan voorkomen dat een inhoudelijk noodzaak daarvoor niet (meer) bestaat en dat de verschillen ongewenste bijeffecten hebben voor burgers en bedrijven. **Ik heb daarom het Forum Standaardisatie en het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) gevraagd om vanaf begin volgend jaar samen met belanghebbenden de kansen van semantische standaardisatie in kaart te brengen aan de hand van de levensgebeurtenis 'van werkloosheid naar werk'.** Hierbij worden onder meer ervaringen opgedaan binnen het publiek-private afsprakenstelsel Standard Business Reporting (SBR) meegenomen. Uitgangspunt bij deze aanpak is dat wordt bekeken of ongewenste samenloop kan worden vermeden door het maken van afspraken, en zo mogelijk standaardisatie.*

Met het aantrekken van de nieuwe BFS-collega Reindert Gerding wordt dit dossier Semantiek - over de band van deze levensgebeurtenis - nieuw leven ingeblazen. De aanpak voor 2021 is verkennend en ziet toe op het onderzoeken van actuele ontwikkelingen en concrete trajecten op

het gebied van semantische standaardisatie, de meerwaarde hiervan in het domein van werkeloosheid naar werk en de kansen en mogelijkheden voor het Forum om een positieve bijdrage te leveren. Concreet zal hiertoe de samenwerking worden gezocht met spelers binnen het sociaal domein en met Rijksbrede initiatieven als het programma Mens Centraal. Hierbij wordt toegewerkt naar een - in dezelfde Kabinetsreactie toegezegde - werkconferentie standaardisatie. Tijdens de vergadering wordt een verdere korte toelichting gegeven op het proces.

Ad C. Eindrapport Ontwikkeling van Nederland op het gebied van eOverheid

[Bijlage C]

De Tweede kamer heeft PBLQ gevraagd te onderzoeken waarom Nederland is gezakt in twee internationale benchmarkonderzoeken (EU en VN). Bijgevoegd rapport is de eindrapportage. Larissa Zegveld, Gerard Hartsink, Joop van Lunteren en Ludwig Oberendorff spraken 10 februari met de onderzoekers (Frank van IJzerlo en Piet Hein Minnecre). Vanuit het Forum werd het belang van het klantperspectief benadrukt. Zowel in de beschikbaarheid van e-ID middelen (publiek en privaat), als in de gebruikersinteractie (herkenbare overheid, gebruiksvriendelijkheid, proces & termijnharmonisatie). De verwachting is, dat de onderzoekers hun rapport nog aan de Kamer zullen toelichten.

Daarbij hoopt het Forum, met de onderzoekers, op een vervolgactie. Wellicht in de vorm van een structurele kamercommissie IT/digitalisering.

Omdat de onderzoekers mogelijk een gelegenheid krijgen tot toelichting zijn ook diverse trajecten, die nu door het Forum worden uitgevoerd, doorgesproken die een link hebben naar onderzochte thema's in het rapport. Te weten: het thema klantperspectief irt oa de MFG, het traject dat Forum Standaardisatie met programma Mens Centraal van ministerie AZ in gang zet rond levensgebeurtenis van werkeloosheid naar werk, en ook het traject rond semantiek dat we uitvoeren ism de Rechtspraak.

Ad D. Overzicht Kamerstukken december 2020 – heden

[Bijlage D]

Bijgaande notitie betreft een overzicht van gepubliceerde Kamerstukken sinds de Forumvergadering van 9 december 2020. Kamerstukken op het overzicht zijn geselecteerd op aanwezigheid van de noemers:

- Forum standaardisatie
- Open standaarden
- (Semantische) standaardisatie
- Digitale toegankelijkheid
- Digitale overheid
- Digitale inclusie

Per kamerstuk zijn relevante passages geciteerd en is het mogelijk belang voor het Forum aangegeven.

Ad E. Terugkoppeling OBDO 20 januari 2021: agendapunt Standaardisatie

[Bijlage E]

Voor het Overheidsbrede Overleg Digitale Overheid (OBDO) van 20 januari 2021 waren de volgende punten geagendeerd als hamerstuk:

1. Verplaatsen standaard CMIS (een open standaard voor content-uitwisseling tussen verschillende managementsystemen) van de 'pas toe of leg uit'-lijst naar de lijst aanbevolen standaarden
2. Werkplan Forum Standaardisatie 2021

Beide punten heeft het OBDO zonder verdere opmerkingen geaccordeerd.

De stukken Standaardisatie van deze en van eerdere vergaderingen van het OBDO kunt u terugvinden op de site van het Forum Standaardisatie via

<https://www.forumstandaardisatie.nl/vergaderingen-en-stukken>